

Докорінна перебудова соціально-економічного устрою в державі, перехід її до ринкової економіки вимагають сучасного переосмислення багатьох правових категорій. Однією з них є поняття цивільного права, проблематика якого багатоаспектна, а спеціальні комплексні дослідження з цього питання у вітчизняній цивілістиці не проводилися. Відсутність ґрунтовного аналізу поняття цивільного права створює теоретичний «вакуум» для правозастосування, який знаходить свій прояв у невизначеності поняття цивільного права як науки, як галузі права та як навчальної дисципліни. У свою чергу це впливає на належне регулювання суспільних відносин, що відносяться до сфери правового регулювання цивільного права як галузі права. Визначення сутності поняття цивільного права допоможе у виробленні сталої теоретичної концепції.

Цивільне право можна вважати правом громадян, юридичних осіб та інших суб'єктів цивільних правовідносин, оскільки воно покликано регулювати переважну більшість їхніх взаємин як майнового, так і немайнового характеру. Ці відносини виникають, як правило, з волі їхніх учасників, які самі визначають і зміст своїх взаємозв'язків, і навіть наслідки їхнього припинення або зміни. Цивільне право як одна з фундаментальних галузей правової системи України являє собою найбільше правове утворення держави, що являє собою систему правових норм, регулюючих майнові, немайнові пов'язані з майновими та окремі особисті немайнові відносини нерозривно пов'язані з особою.

У науці термін «цивільне право» вживається в декількох значеннях: цивільне право як галузь права; цивільне право як галузь законодавства; цивільне право як наука; цивільне право як навчальна дисципліна.

Метою дослідження є з'ясування теоретичних аспектів та практичної реалізації основних положень цивільного права як галузі права з подальшим розробленням науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення цивільного законодавства України і поняття цивільного права як науки та навчальної дисципліни, ефективного застосування чинних правових норм.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- розглянути історію становлення поняття цивільного права;**
- визначити юридичну природу суспільних відносин, які врегульовано цивільним правом;**
- розглянути види поняття цивільного та критерії його класифікації;**
- з'ясувати особливості поняття цивільного права як науки;**
- установити особливості поняття цивільного права як навчальної дисципліни;**
- проаналізувати поняття цивільного права як галузі права та галузі**

Об'єктом дослідження є цивільне право України як галузь права, галузь законодавства, а також як галузь юридичної науки.

Предмет дослідження – майнові, немайнові пов'язані з майновими та окремі особисті немайнові відносини, принципи та форми цивільного права, функціональне призначення цієї галузі, .практичні питання поняття цивільного права, нормативно-правові акти, практика їх застосування, доктрини та наукові позиції щодо поняття цивільного права.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: **історичний (генетичний) метод** – при дослідженні становлення поняття цивільного права; **формально-логічний метод** – при з'ясуванні сутності поняття цивільного права, за допомогою якого здійснювалися оброблення та аналіз джерельної бази, котрий також обумовив послідовність висловлених суджень, понять та умовиводів; **метод класифікації** дозволив розподілити різні поняття залежно від низки критеріїв та запропонувати їх системні різновиди, зокрема класифікувати поняття цивільного права; **догматичний метод** застосовано при проведенні аналізу норм чинного законодавства, що сприяв виявленню прогалин та дозволив сформулювати пропозиції щодо вдосконалення законодавства. Цьому сприяв і метод прогнозування. У процесі дослідження використовувалися також інші загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання.

Цивільне право як галузь права має об'єктивну природу, адже зумовлене реально існуючими майновими відносинами, немайновими, які пов'язані з майновими та окремими особистими немайновими відносинами. Похідними від галузі цивільного права є цивільне законодавство, а також наука цивільного права і навчальна дисципліна. Зазначені явища мають суб'єктивний характер, адже залежать від волевиявлення законодавця, наукових досліджень вчених, науково-педагогічних працівників